

افزایش آمار سرطان پستان بین زنان دهه شصتی

24 خرداد 1401

بررسی‌ها نشان می‌دهد موارد شناسایی سرطان پستان در زنان متولد دهه ۶۰ افزایش یافته است. کارشناسان می‌گویند این اتفاق به دلیل بالا بودن متولدان در آن دهه است.

سن ابتلا به [سرطان پستان](#) در کشور پایین آمده و حالا گفته می‌شود موارد شناسایی شده در میان زنان متولد دهه ۶۰ بالا رفته است؛ زنانی که در آستانه ورود به سن میانسالی قرار دارند.

روز گذشته آماری از ابتلای سالانه به سرطان پستان از سوی رئیس بخش رادیولوژی انستیتو سرطان بیمارستان امام خمینی (ره) اعلام شد که نشان می‌داد در ایران سالانه ۶ هزار سرطان پستان ثبت می‌شود؛ آماری که از سوی رئیس اداره پیشگیری از سرطان وزارت بهداشت ۱۷ هزار نفر و از سوی یکی از اعضای هیأت مدیره پژوهشکده سرطان معتمد جهاد دانشگاهی ۱۹ هزار نفر اعلام شد.

کارشناسان و متخصصان فعال در حوزه سرطان تأکید می‌کنند که موارد ابتلا به سرطان پستان در ایران نسبت به سایر کشورها پایین است. آن هم به دلیل جوان بودن جمعیت است. اما نکته اینجاست که در سال‌های اخیر، سن ابتلا به سرطان پایین رفته و موارد ابتلا در میان زنان زیر ۴۰ سال هم دیده می‌شود.

متخصصان می‌گویند نبود غربالگری‌های پیشرفته و ناآگاهی زنان و همچنین تشخیص دیرنگام این بیماری، موارد ابتلا را بالا برده است. این همان موضوعی است که رئیس بخش رادیولوژی انستیتو سرطان بیمارستان امام خمینی (ره) به آن اشاره می‌کند و می‌گوید: «سالانه بیش از هزار نفر به دلیل این بیماری جانشان را از دست می‌دهند که دلیل اصلی آن، دسترسی نداشتن به غربالگری و تشخیص ندادن به موقع تومور است.» به گفته او، در ایران، هنوز غربالگری سرطان پستان به طور جامع و فراگیر انجام نمی‌شود.

این موضوع در حالی مطرح می‌شود که علی قنبری مطلق، رئیس اداره پیشگیری از سرطان وزارت بهداشت که آمار ثبت سالانه بیش از ۱۷ هزار مورد سرطان پستان در کشور را به همشهری داده، تأکید می‌کند که وزارت بهداشت برای غربالگری اقداماتی انجام داده است: «تشخیص زودهنگام سرطان پستان به صورت پیلوت شروع شده است، روش اولیه معاینه در سطح شبکه‌های بهداشت در حال انجام است. اقدام مهمی که صورت گرفته، متقاعد کردن سازمان‌های بیمه‌گر برای تحت پوشش قرار دادن اقدامات تشخیصی بود. آنها متقاعد شده‌اند که این خدمات در نظام شبکه بهداشتی درمان بیمه شود تا با هزینه کمتری صورت گیرد.»

او آمار مرگ ناشی از سرطان پستان در کشور را قابل قبول می‌داند با این توضیح که: «ما شاخصی تحت عنوان شاخص بقای ۵ ساله داریم. این شاخص در ایران ۷۰ درصد و قابل قبول است. به این معنی که

بعد از ۵ سال از ابتلا، از هر ۱۰ زن، ۷ زن، به زندگی شان ادامه می‌دهند.

مسئله نگران‌کننده اما مراجعه دیر هنگام زنان برای تشخیص است.» پیش از این پژوهشگران پیش‌بینی کرده بودند که تا سال ۲۰۲۵، میزان ابتلا به سرطان پستان در ایران تا ۶۳ درصد افزایش پیدا کند. در این میان براساس آخرین گزارش نظام ثبت سرطان کشور در سال ۹۴، سرطان پستان با فراوانی نسبی ۲۵ درصد از سرطان‌های زنان، شایع‌ترین **سرطان زنان** و ۱۲ درصد کل سرطان‌ها را تشکیل می‌دهد. در سال ۹۴، ۱۳ هزار و ۱۰۶ مورد جدید سرطان پستان در ایران شناسایی شد که ۱۲ هزار و ۸۰۲ مورد آن در زنان و ۳۰۴ مورد در مردان رخ داده است و میزان بروز اختصاصی سنی آن ۶۳/۳۲ در ۱۰۰ هزار زن گزارش شده است.

سن ابتلا به سرطان پستان در ایران پایین است

آسیه الفت‌بخش، متخصص جراحی عمومی، عضو هیأت علمی پژوهشکده سرطان معتمد جهاد دانشگاهی اما نظر دیگری درباره غربالگری دارد. او می‌گوید: «ماموگرافی توانایی تشخیص سرطان حتی در مراحل اولیه را دارد، شناسایی زودهنگام هم آمار مرگ به دلیل ابتلا به این بیماری را کاهش می‌دهد. در ایران اما سیاست‌گذاری برای غربالگری، براساس هزینه اثربخشی است. در کشورهای جهان سوم و رو به رشد مانند ایران، **ماموگرافی** روتین، هزینه اثربخشی ندارد، به همین دلیل غربالگری فرصت‌طلبانه انجام می‌شود. به این معنی که زنان به هر متخصصی که مراجعه می‌کنند به‌ویژه متخصص زنان یا داخلی، در صورت قرارداد داشتن در سن بالای ۴۰ سال، ماموگرافی تجویز می‌شود، هم‌اکنون این سیاست در حال اعمال است.» به گفته او، درمان این سرطان در استیج صفر تا ۲، با این روش قابل انجام است.

او درباره آمار سالانه ابتلا به سرطان پستان در کشور، تأکید می‌کند که در سال ۹۶، آخرین آمار حکایت از ابتلای سالانه ۱۹ هزار بیمار به این نوع سرطان داشت. با این‌همه می‌گوید که از نظر میزان بروز این نوع سرطان، ایران در سطح متوسط رو به پایین قرار دارد: «در برخی کشورهای اروپایی و آمریکایی از هر ۱۰۰ هزار زن، ۱۸۰ زن مبتلا به سرطان پستان می‌شوند. در ایران این عدد ۳۵ تا ۴۰ نفر است. اما نکته اینجاست که در کشور ما، سن ابتلا به این سرطان پایین‌تر است.» به گفته او، در ایران، میانگین سنی ابتلا به سرطان پستان ۴۵ تا ۵۰ سال است، در کشورهای دیگر بین ۵۵ تا ۶۰ سال. دلیل آن هم جوانی جمعیت است: «با اینکه سرطان پستان، شایع‌ترین سرطان در میان زنان است اما از نظر علت مرگ، در رتبه دوم یا سوم قرار دارد، چراکه معمولاً زود تشخیص داده و درمان می‌شود.»

غربالگری زنان ۳۰ تا ۷۰ سال

نیلوفر رجایی‌پور، کارشناس برنامه میانسالان مرکز بهداشت شمال تهران و عضو فعال مؤسسه سرطان پستان تهران درباره غربالگری‌هایی که در مراکز بهداشت اقداماتی برای آموزش و غربالگری زنان برای تشخیص زودهنگام سرطان پستان در حال انجام است، به هم‌شهری توضیح می‌دهد.

او با اعلام اینکه غربالگری به‌صورتی که برای زنان سونوگرافی‌های وسیع انجام شود، وجود ندارد، می‌گوید: «جامعه هدف، ۳۰ تا ۷۰ سال هستند که برای شناسایی زودهنگام این بیماری در آنها از روش‌های بیماری‌یابی از جمله ماموگرافی استفاده می‌شود.

البته از سوی مراکز بهداشت به افراد در این گروه سنی، آموزش معاینه‌های خانگی داده می‌شود.»
براساس اعلام او، زنان در معرض خطر، چند گروه‌اند. یک کسانی که اعضای درجه یک‌شان مبتلا به سرطان‌های پستان، لوزالمعده، پروستات و یا تخمدان شده باشند. درجه یک، یعنی پدر، برادر، خواهر و مادر و دیگری. کسانی که خانواده درجه دو آنها مبتلا به یکی از این بیماری‌ها باشند؛ درجه دو، یعنی خاله، دایی، عمو و عمه، مادربزرگ و پدربزرگ. البته درجه سه هم دخترخاله و پسرخاله و... هستند که خیلی در ابتلا به سرطان تأثیری ندارند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که ارث، تنها ۱۵ درصد در ابتلا به سرطان پستان نقش دارد و ۸۵ درصد غیرارثی است.

رجایی‌پور می‌گوید: «اگر مثلاً مادر در ۴۰ سالگی مبتلا به سرطان شده باشد، دختر باید ۸ سال قبل از آن، یعنی از ۳۲ سالگی چکاپ‌ها را شروع کند و تحت مراقبت باشد. اگر فرد تا قبل از استیج یا مرحله ۴ مراجعه کند، احتمال درمان قطعی بالاتر است. حتی افرادی که متاستاز کرده باشند هم شانس درمان دارند. متاستاز برای سرطان پستان هم معمولاً در غده لنفاوی زیر بغل دیده می‌شود.»

بنا بر اعلام این کارشناس، هم‌اکنون از سوی مراکز بهداشت، ماماها در حال آموزش برای خودآزمایی زنان هستند که به آنها نوع توده و ویژگی‌های آن آموزش داده می‌شود تا آنها هم در زمینه بیماریابی اقدام کنند.

او می‌گوید: «در مراکز بهداشت، غربالگری سرطان پستان رایگان است، اما سونوگرافی و ماموگرافی، با برگه‌ای که از سوی این مرکز داده می‌شود، در مراکز دولتی با دفترچه بیمه انجام می‌شود. اگر هم بیمار مشکل مالی داشته باشد، با مراکز، هماهنگ می‌شود.» رئیس بخش رادیولوژی انستیتو سرطان بیمارستان امام خمینی (ره) هم در همین زمینه به همشهری می‌گوید: «استفاده از ماموگرافی غربالگری اغلب در بیماران بالای ۴۰ سال بدون یافته مشکوک توصیه می‌شود و در بیماران با ریسک بالای ابتلا به سرطان پستان (همچون وجود سابقه اختلالات ژنتیک، سابقه فامیلی مثبت در بستگان درجه یک زیر ۴۰ سال، سابقه درمان رادیوتراپی) و زنان دارای یافته مشکوک مانند توده قابل لمس، ترشح مشکوک یا تغییر شکل و فرورفتگی نوک پستان نیز انجام ماموگرافی به‌خصوص از نوع سه‌بعدی (توموسنتزیس) که تکنیک جدیدتر هست و به‌طور محدود در کشور وجود دارد، توصیه می‌شود و در کنار آن استفاده از سونوگرافی بهترین روش تکمیلی برای بررسی توده‌های پستان است.»

به گفته او، در بیماران سنین زیر ۳۰ سال ترجیحاً استفاده از سونوگرافی و معاینه کلینیکی نخستین اقدام خواهد بود و سپس در صورت تشخیص سرطان استفاده از روش ماموگرافی جهت تعیین دقیق‌تر محدوده بیماری و ارزیابی یافته‌های همراه مانند رسوب کلسیم مشکوک پیشنهاد می‌شود.

هشدار به زنان دهه ۶۰

نکته مهم در مآجرای ابتلا به سرطان پستان، متولدين دهه ۶۰ هستند كه گفته مي‌شود موارد ابتلا در آنها، بيشتر از گذشته شناسايي مي‌شود. قبلآ آزاده جولايي، جراح و رئيس مؤسسه سرطان پستان تهران، نسبت به ابتلا به سرطان در ميآن زنان دهه ۶۰، هشدار داده بود. به گفته او در دهه ۶۰، كشور با انفجار جمعيت مواجه شد. حالا همين گروه وارد سن ميانسالي شده‌اند؛ سني كه همراه با ابتلا به انواع بيماري‌ها از جمله سرطان، ديابت، فشار خون و... است. مسئله اينجاست كه هم‌اكنون جمعيتي كه وارد سن ابتلا به سرطان شده‌اند، تعدادشان بيشتر شده كه سرطان پستان هم در همين گروه قرار دارد.

نيلوفر رجايي‌پور، كارشناس برنامه ميانسالان مركز بهداشت شمال تهران هم به اين موضوع اشاره مي‌كند. او مي‌گويد: «دهه‌شصتي‌ها و به طور كلي متولدان ۵۷ تا ۶۲، ورود به سن ميانسالي دارند. ما شاهد دو تا سه برابر شدن موارد ابتلا به سرطان در زنان اوایل دهه ۶۰ هستیم. بنابرین لازم است كه اين افراد براي معاینات دوره‌ای اقدام كنند.»

به گفته او، در کنار اينها، تغذيه نادرست، آلودگي‌ها و تحرک كم هم موارد ابتلا به سرطان را بالا مي‌برد: «افراډي كه ازدواج نكرده‌اند يا تجربه بارداري و شيردهي ندارند، بيشتر در معرض ابتلا به سرطان قرار دارند. همچنين افراډي كه ديرتر وارد دوره يائسگي مي‌شوند يا بلوغ زودتر داشته‌اند هم در گروه خطر قرار دارند.»

آسيه الفت‌بخش، عضو هيأت علمي پژوهشكده سرطان معتمد جهاد دانشگاهي هم با تأييد اين موضوع مي‌گويد: «موارد ابتلا در سنین پايين ۴۰ سال هم زياد شده است كه از دلايل آن، تغيير در سبك زندگي، بارداري در سنین بالا يا نداشتن تجربه بارداري است. در کنار آن عوامل محيطي هم نقش دارد. دهه‌شصتي‌ها هم‌اكنون در آستانه ۴۰ سالگي قرار دارند و بايد از ۴۰ سالگي به بعد، نخستين غربالگري را با ماموگرافي شروع كنند.»

به گفته او، ناآگاه‌بودن زنان يكي از مسائل نگران‌كننده در افزايش موارد ابتلا به سرطان است. او در ادامه درباره درمان‌های جديد با تكيه بر سلول‌درماني و ايمي‌درماني كه به تازگي و به‌طور محدود انجام شده هم توضيح مي‌دهد.

به‌گفته او، ایمنی‌درمانی و سلول‌درمانی برای درمان تمام سرطان‌ها قابل توجه است. این روش برای سرطان‌های پیشرفته انجام می‌شود و در ایران هم این درمان آغاز شده است. نکته اینجاست که در شیمی‌درمانی، سلول‌های سرطانی و غیرسرطانی از بین می‌روند اما در ایمنی‌درمانی یا سلول‌درمانی تنها سلول‌های سرطانی می‌میرند.

منبع: روزنامه همشهری